

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

لفظ موسیقی از کلمه یونانی ، به معنای فن آواز خواندن و نواختن ساز ، آهنگی که ایجاد کننده حزن یا نشاط و محرک احساسات باشد گرفته شده است .
به عربی مُوسِیقَا تلفظ می کنند .

موسیقی عامل ضعف اراده و توجه غیر طبیعی

یکی دیگر از آثار شوم موسیقی همانا تضعیف اراده و ایجاد توجه غیرطبیعی در شنونده است زیرا موسیقی در اثر کشش های صوتی و ارتعاش اصواتی که دارد یک حالت بُهت زدگی و توجه غیر طبیعی در شنونده ایجاد می کند که به اعتراف دانشمندان علم روانشناسی^۱ آثار مرموزی را در دماغ^۲ و قوای مغز به جای می گذارد و آن اثری که از این حالت یعنی توجه غیرطبیعی محسوس است ، این است که اراده تضعیف می گردد و شنونده موسیقی تمام قوای خود را در گوش متمرکز کرده و هیچ یک از اعضای بدن او در آن حال ، گویا با اراده او حرکت نمی کند و لذا گاهی دست و پای شنونده طبق ارتعاشات صوتی و نواهای موسیقی بنای حرکت کردن را می گذارد و خلاصه یک رقص خفیف بدون اراده شنونده انجام می شود.^۳

۱ . psychologie .

۲ . دماغ : مغز .

۳ . بحث هایی از دکتر و پیر ، فصل موسیقی از نظر بهداشت و روان ص ۴۴۷ .

موسیقی عامل رکود فکر

... اثر حتمی آهنگ‌های موسیقی ایجاد رکود فکری است تا جایی که به موسیقی، سرپوش فکر لقب داده‌اند زیرا در اثر جذبه روحی که به شنونده موسیقی دست می‌دهد چنان سگته‌ای برای مغز او رخ می‌دهد که اگر اولین متفکر باشد در آن حال مغزش از اندیشه کوتاهی هم دریغ خواهد داشت و اگر اولین قاضی زبر دست باشد در آن ساعت از قضاوت در حادثه کوچکی هم عاجز خواهد ماند.

خلاصه به طور کلی آن گونه قوای دماغیش تحت تأثیر نواهای موسیقی قرار می‌گیرد که نمی‌تواند در مراحل علمی و معضلات اجتماعی، افکار خود را به کار اندازد...^۴

اثر موسیقی بر جنین

دکتر ربرت^۵: اطفال در رحم مادر تحت تأثیر موسیقی قرار می‌گیرند و اگر مادر حامله، به موسیقی گوش دهد ضربان قلب طفل در رحم زیاد می‌شود... این حالت از شش ماهگی به بعد است...^۶

جنگ‌های صدر اسلام

علامه محمد تقی جعفری قدس سره: ... البته درست است که تحریک مثبت و تشجیعی را که

^۴. بحث‌هایی از دکتر و پیر، فصل موسیقی از نظر بهداشت و روان ص ۴۴۷ و ۴۴۸.

^۵. متخصص روانشناسی کودک در انگلیس.

^۶. موسیقی از نظر دین و دانش فصل نظریه دانشمندان ص ۴۷ مورد ششم.

موسیقی انجام می‌دهد ما را از موجودیت حقیقی خود با یک گروه نوسانات بالاتر می‌برد ولی هنگامی که موسیقی تمام می‌شود، یک سرازیری حقیقی در خود احساس می‌کنیم و می‌بینیم که موسیقی سایه‌ای از ما برای ما ساخته و آن را بالا برده بود، اکنون شَبَح مصنوعی از بین رفته، واقعیات با همان خشونت برای ما نمودار می‌شود. به همین جهت بوده است که در جنگ‌های صدر اول اسلام که در حدود هشتاد جنگ و دفاع بوده است نمی‌بینیم که مسلمین برای تهییج سربازان خود به موسیقی متوسّل شوند، بلکه آن‌ها شعارهای واقعی را به طور دسته جمعی گفته، تحریک می‌گشتند، چنان‌که در یکی از جنگ‌ها، کفار قریش شعار ذیل را با موسیقی و هیجان رزمی می‌گفتند: **أَعْلُ هُبَلٌ، أَعْلُ هُبَلٌ بَلَدٌ هُبَلٌ، بَلَدٌ هُبَلٌ**. مسلمانان هم در مقابل می‌گفتند: **اللَّهُ أَعْلَى وَ أَجَلُّ** (خداوند بالا و بلند مرتبه است) این شعاری بود که واقعیت داشت و همه آنان به آن اعتقاد کامل داشتند. و در یکی از جنگ‌ها دشمنان می‌گفتند: **نَحْنُ لَنَا الْعُزَّى وَ لَاعُزَّى لَكُمْ** (این ماییم که عزّی داریم ولی شما ندارید) و مسلمانان در مقابل آنان می‌گفتند: **اللَّهُ مَوْلَانَا وَ لَامَوْلَا لَكُمْ**، خداوند آقای ما است، ولی شما آقای ندارید. و با این‌که کفار به هرگونه وسایل موسیقی آن زمان برای تحریک سربازان خود متوسّل می‌گشتند، مسلمانان کوچک‌ترین اعتنایی به مسأله موسیقی نداشتند و خلاصه بایستی گفت: بشر از نظر کمبودی که در معرفت توانایی مواجهه با واقعیت دارد موسیقی را برای تسلّی خود تأیید می‌کند سپس نام آن را ضرورت می‌گذارد و به همین جهت است که اسلام به موسیقی

روی خوشی نشان نمی‌دهد و می‌خواهد انسان‌ها در زندگانی روحی و طبیعی، با خودِ واقعیات روبرو گردند.^۷ . . . مطلب نهایی ما در موسیقی این است که این زندگانی محدود را که می‌تواند با عالی‌ترین فعالیت‌های مادی و روحی اشباع شود، نبایستی در لهوی که شبّحی از آرزوهای شکست خورده یا حماسه و تحریکات هوایی در عین حال لذت بخش است، سپری کرد . . .^۸

موسیقی و راندمان کار

سؤال: آیا به راستی موسیقی موجب افزایش راندمان کاری کارگران می‌شود؟ می‌گویند: آزمایش کرده‌اند وقتی که در کارگاه‌ها موسیقی زده می‌شود راندمان^۹ کارِ کارگران بیشتر می‌شود، این پدیده را چگونه می‌توان با تحریم موسیقی توجیه کرد؟

جواب از علامه محمد تقی جعفری قدس سره: می‌گوییم: چون مسلماً افزایش راندمان کار انرژی می‌خواهد، خود تموجات^{۱۰} صوتی که نمی‌تواند در داخل بدن انرژی تولید کند پس آن کارگر مجبور است انرژی بیشتری را در زمان کوتاه تری از دست بدهد تا پدیده فوق به وقوع بپیوندد. پس به این ترتیب ملاحظه می‌شود که ظاهراً موسیقی در این جا نقش مثبتی داشته، ولی همانطور که گفته شد این نقش مثبت، ظاهری است و در واقع

^۷. مبانی فقهی، روانی موسیقی ۲۰ تا ۲۲، موسیقی و غنا از دیدگاه اسلام ص ۲۲۴ و ۲۲۵.

^۸. مبانی فقهی، روانی موسیقی ص ۲۴.

^۹. راندمان: کمیّت و نتیجه، بازده.

^{۱۰}. موج‌های صوتی.

موسیقی در این جا هیچ عمل مثبتی انجام نداده ، بلکه جنبه‌ی منفی هم داشته است که باعث شده انرژی کارگران در زمان کوتاه تری صرف شود ، به علاوه کدامین اصل انسانی می گوید برای افزایش دادن منافع سوداگران ، کارگران را در خیالات و تجسمیات بی اساس غوطه‌ور سازیم! ^{۱۱}.

موسیقی جاز

مجله موسیقی می نویسد : امروزه آزمایش شده است که موسیقی جاز در کارخانجات می نوازند و محصول بیشتری به دست می آورند و کارگران همیشه در طرب و نشاطند و از این مسأله این طور استفاده می کند که موسیقی برای جهان امروز لازم است ، واقعاً بعضی خود را به نفهمی می زنند یا نمی فهمند ، البته پرواضح است که با هیجان بر درجه هر کاری افزوده می گردد ، اگر کارگری هیجان پیدا کرد از لحظات آرامش بیشتر فعالیت می کند ، دنیای امروز چه قدر خیانت کار است ، با شلاق جاز بر اعصاب انسان ها می نوازند تا محصول کارخانجات صنعتی زیاد شود و این را شاهکار می دانند ، این جاست که پروفیسور گود در کتاب زشتی های نوین می نویسد : در دنیای ما فقط اقتصاد و شکم مطرح است ، از فضیلت و انسانیت خبری نیست ، اینجانب پیشنهاد می کنم برای این که محصول کارخانجات صنعتی بالا رود و جیب اربابان بیشتر پر گردد بهتر است به جای موسیقی ، مقداری محلول نوشادور یا مواد محرک دیگر به کارگران تزریق شود تا هیجان بیشتری

^{۱۱} . مبانی فقهی ، روانی موسیقی ص ۳۰ ، بهشت جوانان ص ۳۵۳ .

پیدا کنند^{۱۲}!!

در شرح حال بتهون در همین مقالات نوشته‌ایم که دوست او شنیدلر می‌گوید: او همیشه در حال هیجان بسر می‌برد مخصوصاً وقتی سنفونی‌ها را می‌ساخت. اکنون به یک قسمت از اعترافات خود او توجه کنید تا به شدت هیجانانگیز روحی او واقف شوید، او می‌گوید: بهترین لحظات زندگانی من آن وقتی بود که در خواب بودم... معلوم می‌شود او فقط در خواب که هیجان نداشته راحت بوده است، چنانچه بارها گفته‌ام این یک مسأله عقلی و تجربی است: کسی که به موسیقی‌های تند گوش می‌دهد، پس از فراغت احساس خستگی می‌کند که افراد متعصب به تمدن امروز نام آن را نشاط می‌گذارند، همین احساس خستگی نماینده آن است که از نیروی او کاسته شده و به او هیجان دست داده است^{۱۳}.

دکتر آلکسیس کارل^{۱۴}

ساز و آواز و کنسرت‌ها و اتومبیل‌ها و ورزش‌ها نمی‌توانند جای فعالیت‌ها و کارهای سودمند اجتماعی را بگیرند، رادیو نیز مانند سینما و موزیکال، سستی کامل به کسانی می‌بخشد که با آن سرگرم‌اند. بدون شک الکلیسم^{۱۵} کارگران ما را از پا در می‌آورد و سر و

^{۱۲}. موسیقی از نظر دین و دانش ص ۲۲.

^{۱۳}. موسیقی از نظر دین و دانش ص ۲۳ و ۲۴.

^{۱۴}. فیزیولوژیست و زیست‌شناس فرانسوی.

^{۱۵}. عادت به نوشیدن خمر، مسمومیت الکلی.

صدای رادیو و سینما و ورزش‌های نامناسب روحیه‌ی فرزندان را فلج می‌کند.^{۱۶}

تأثیرات شوم موسیقی از دیدگاه علامه جعفری^{۱۷}

۱ • ایجاد عدم تعادل و توازن بین اعصاب سمپاتیک و پاراسمپاتیک^{۱۸}

۲ • ضعف اعصاب: در این باره ویلیام جیمز می‌گوید: ممکن است خدا از گناهان ما بگذرد

ولی ضعف اعصاب (که بیشتر از موسیقی سر چشمه می‌گیرد) دست از سر ما بر نمی‌دارد.

۳ • مرض مانی (Manie) (نوعی جنون است که درجات متعددی دارد).

۴ • مرض پارانویا (Paranoia) (نوعی مرض روحی است که شخص ادعاهای بی‌مورد

کرده و خود را شریف‌تر و بالاتر از همه می‌داند).

۵ • مرض سیکلوتمی (Cgclotmie) (نوعی بیماری روانی است که شخص بیمار گاهی

می‌خندد و بعضی از اوقات از خود ترشروبی نشان می‌دهد و گاهی گرفته و غمگین است).

۶ • بیماری فشار خون

۷ • عامل فحشاء و جنایت و خودکشی

۸ • جلب توجه غیر طبیعی

۹ • تضعیف و تضييع حس شنوایی

۱۰ • تهییج عشق

۱۱ • تأثیرات قلبی (مثل سکته و بی‌نظمی در طپش قلب)

^{۱۶} . تأثیر موسیقی بر اعصاب و روان ص ۱۶۸.

^{۱۷} . جهت اطلاع بیشتر از ضررهای موسیقی به نشریه پیام دین با عنوان موسیقی ج ۳ مراجعه نمایید.

^{۱۸} . کم‌ترین امراضی که به علت تحریک این دو دستگاه پدیدار می‌شود عبارت است از: اضطرابات گوناگون، عصبانیت، سستی،

بی‌ارادگی، سرگیجه، صداع، مالیخولیا، نفخ معده، تحریکات قلبی، تپش قلب، آنژین صدری، انقباضات عروقی، اختلال غدد

مترشحه داخلی مخصوصاً تیروئید و تخم دان، اسپاسم لوله گوارش، آسم، نزله‌ی انقباضی و بیماری‌های گوناگون دیگر.

۱۲. هیجان	۱۳. سلب اراده (بی‌ارادگی) و شکست شخصیت
۱۴. شکست عمر و جوانمردگی	۱۵. از دست دادن نیروی فکری و امتیازات بشری
۱۶. سلب غیرت	۱۷. افسردگی و خمودگی
۱۸. کوتاهی عمر	۱۹. زنجیر بردگی
۲۰. تضعیف و تضييع حس بینایی	۲۱. اتلاف وقت و ...

موسیقی‌های مجاز

علامه جعفری قدس سره: هشیار باشید و در روی نوارِ مرزی قانون به قدم زدن نپردازید! در مواردی که ادای موسیقی را در می‌آوریم یا به برخی از موسیقی‌ها که گمان می‌کنیم جزء موسیقی‌های ممنوع نیست گوش فرا می‌دهیم، اگر هم فرض کنیم که این‌گونه امور ممنوع نباشند حداقل قدم روی نوار باریکی گذاشته‌ایم که یک طرف آن قطعاً قلمرو ممنوعیت و حرمت می‌باشد و چون نفس آدمی لذت طلب است لذا تدریجاً قانون را پایمال می‌سازد...^{۲۰}

ضعیف شدن بینایی

از نظر فیزیولوژی، حرکت عضلات صاف چشم توسط دو دسته اعصاب سمپاتیک و پاراسمپاتیک صورت می‌گیرد و حرکت گره چشم به واسطه چهار عضله مستقیم و دو

^{۱۹} . مبانی فقهی، روانی موسیقی ص ۳۳ و ۳۴، تأثیر موسیقی بر اعصاب و روان ص ۴۵ و ۴۸. بهشت جوانان ص ۳۵۴ و ۳۵۵ با اندکی تغییر و تصرف.

^{۲۰} . مبانی فقهی، روانی موسیقی ص ۳۳.

عضله مایل صورت می پذیرد... وقتی تحریکات خارجی، تعادل بین دو سیستم عصبی سمپاتیک و پاراسمپاتیک را بر هم زد، اعصاب به تدریج فرسوده و ناتوان می شود و ایجاد ضعف اعصاب می نماید. با توجه به مراحل بعدی، وقتی که تحریکات خارجی، روی اعصاب مکرر شد، این تکرار، به خصوص بر روی اعضای حسّاس مانند چشم و گوش، تأثیرات بیشتر و عمیق تری خواهد داشت، که ضعف نیروی بینایی و کوری، یکی از آثار شوم آن است. بر همین مبنا، اغلب موسیقی دانان دچار ضعف شدید چشمی شده اند تا آن جایی که عده زیادی از آنها به کلی کور، و برای ابد از نعمت بینایی محروم گردیده اند. چنان که فردریک هندل^{۲۱}، باخ، ماریا آلتاویلا، موریس روال و اسحاق موصلی به کلی کور گردیدند و بتهون علاوه بر فقدان حس شنوایی و شومان، کووینسی و مالیبران دچار ضعف شدید بینایی (یعنی نزدیک به کوری) شدند^{۲۲}.

اختلالات شنوایی

اعضای ارکسترهای موسیقی دچار ناشنوایی می شوند. نشریه ای پزشکی چاپ مونیخ طی مقاله ای اعلام کرد از هر دو عضو ارکسترهای موسیقی یک نفر دچار اختلالات شنوایی است.

^{۲۱}. فردریک هندل: موسیقی دان آلمانی - باخ: موسیقی دان اتریشی - ماریا آلتاویلا: خواننده و نوازنده ایتالیایی - موریس روال:

موسیقی دان فرانسوی اهل پیرنه - اسحاق موصلی: موسیقی دان عصر هارون الرشید - بتهون: موسیقی دان آلمانی - مالیبران: نوازنده

فرانسوی

^{۲۲}. موسیقی از نگاهی دیگر ص ۱۱۲ تا ۱۱۴.

در این مقاله آمده است ۵۸ درصد از اعضای ارکستر سنفونی سلطنتی دانمارک در پی آزمایشاتی که در مورد آنان صورت گرفته دچار اختلالات شنوایی تا حدود ۲۰ درصد هستند. حدود ۱۳ درصد از این گروه سنفونی، از اشکال در شنوایی هنگام گفتگوی عادی ابراز ناراحتی کرده‌اند. پس از هر برنامه، اعضای ارکستر سنفونی دچار سر درد، سرگیجه و پیچیدن صدا در گوششان می‌شوند.^{۲۳}

مرگ فرهنگ و تعلیم و تربیت

برتراند راسل: ... وقتی زمامداران فرهنگ اجتماع به جای توجه به اختراعات و اکتشافات و امور صنعتی و ایجاد کار، به وسیله ساز و آواز و موسیقی و عیاشی، برنامه اتلاف وقت تعیین نمودند به دانشمندان و نویسندگان بیدار بگویند: آگهی مرگ فرهنگ و تعلیم و تربیت را منتشر نمایند. هر وقت کشوری را دیدید از پیشرفت‌های علمی محروم است و به جای مخترع و مکتشف و صنعت‌گر، آواز خوان و موسیقی‌نواز را هنرمند معرفی می‌نمایند بدانید دست‌های خیانت در فرهنگ آن کار می‌کند.^{۲۴}

موسیقی دنیای رؤیا و أحلام

ویکتور هوگو^{۲۵}: علت این که ما از موسیقی خوشمان می‌آید این است که در دنیای

^{۲۳}. کیهان دوشنبه ۶ خرداد ۱۳۷۰ ص ۱۱ شماره ۱۴۱۹۵.

^{۲۴}. موسیقی از نگاهی دیگر ص ۱۲۵.

^{۲۵}. نویسنده شهیر فرانسوی.

رؤیایها و احلام^{۲۶} خود فرو می‌رویم^{۲۷}.

اشتغال به موسیقی، حماقت و نادانی

مهاتما گاندی رهبر متفکر هند: برای این که با موسیقی غربی آشنا شوم، فکر کردم یاد بگیرم...

روزی با خود گفتم مرد حسابی، چه طور رقص و موسیقی می‌تواند تو را جنتلمن (آقا) سازد؟... شخصاً نزد معلّم موسیقی رفتم و پس از ذکر دلایل خویش خواهش کردم ویولن را به هر قیمت که می‌شود برایم بفروشد.

اتفاقاً پس از ذکر دلایل خود، معلّم موسیقی از این که به حقیقت پی برده و درک کرده‌ام به راه غلط می‌روم، شاد شد و مرا به ادامه تحصیل و تغییر کامل برنامه زندگی تشویق کرد و به نظرم این حماقت و نادانی سه چهار ماهی طول کشیده بود^{۲۸}.

پنج دلیل از دکتر جزایری^{۲۹} در ردّ موسیقی

سؤال: آیا موسیقی غذایی مناسب برای روح است؟

جواب از دکتر غیاث الدین جزایری: ۱. در علم غذاشناسی، ما نخستین شرط مفیدبودن

^{۲۶} . حُلم جمع احلام: رؤیا، خوابی که انسان می‌بیند.

^{۲۷} . موسیقی از نگاهی دیگر ص ۱۳۶.

^{۲۸} . موسیقی از نگاهی دیگر ص ۱۳۶ و ۱۳۷.

^{۲۹} . دکتر غیاث الدین جزایری: مؤلف کتاب‌های فرهنگ خوراکی‌ها، اسرار خوراکی‌ها، زبان خوراکی‌ها و دیگر کتب سودمند بهداشتی و

طبی دارای دانشنامه دکتر در بهداشت غذایی از دانشگاه پاریس و دکترای داروسازی و مهندسی شیمی از دانشگاه تهران.

غذا را طبیعی بودن آن می‌دانیم و کلیه غذاهای مصنوعی را مولد سرطان و دشمن

سلامتی می‌شماریم و با این مقایسه می‌توانیم بگوییم :

اگر موسیقی غذای روح باشد فقط آهنگ‌های طبیعی مفید بوده و آهنگ‌های غیر طبیعی و مصنوعی خطرناک می‌باشد . . .

۲. شرط دیگر مفید بودن غذا، مغذی بودن آن است و راه شناسایی آن آسان است، یک غذا را وقتی می‌توان مغذی دانست که چون مقدار کمی از آن را خوردیم سیر شویم، پس غذاهایی که انسان را سیر نمی‌کند و زیادی طلب هستند، غذای انسان شناخته نمی‌شوند و در این مورد شاهد مثال، مشروبات الکلی هستند که تحریکات می‌کنند و ذخایر بدن را می‌سوزانند، بدون آن که خاصیت غذایی داشته باشند و چون موسیقی هم مانند مشروبات الکلی محرک و زیادی طلب می‌باشد نمی‌توان آن را یک خوراک مغذی روح دانست.

۳. . . . هر غذا مقدار معینی دارد و اگر از آن مقدار تجاوز کند، به صورت سم در می‌آید و سلامتی را از بین می‌برد، پس این موضوع که امروزه، شب و روز، موسیقی خورد ما می‌دهند سوهان روح است نه غذای آن.

۴. در علم غذا شناسی ثابت شده است که خوراکی‌های متراکم و تصفیه شده که از آثار تمدن کنونی است، عامل اصلی بسیاری از بیماری‌هایی است که گریبان‌گیر بشر

شده است . همین موضوع در موسیقی متراکم و تصفیه شده امروز هم تطبیق می کند .

۵ . در مورد این که چرا مردم به اصطلاح متمدن امروز آهنگ‌های طبیعی را کنار گذاشته و به سوی موسیقی جاز و آهنگ‌های محرک مایل شده‌اند ، باز هم علم غذاشناسی ساکت نیست . در اثر سوء تغذیه و فرسودگی زمین و استعمال کودهای مصنوعی یک سلسله گرسنگی‌های ناآشکار و پنهانی در ساکنان کره ارض پیدا شده است که یکی از عوارض آن‌ها کم‌اشتهایی نسبت به غذاهای اصلی است و از این رو عده‌ای مجبورند دهان و معده خود را با ادویه‌های تند و تیزی چون فلفل و خردل و مشروبات الکلی بسوزانند تا تولید بزاق به صورت عکس‌العمل جاری شده ، حالت خوش‌اشتهایی به طور مصنوعی و موقت پیدا شود و چون این موضوع در موسیقی امروز کاملاً صدق می‌کند ، معلوم می‌شود که در اثر سوء تغذیه روحی نیز ، میل به شنیدن آهنگ‌های تند و تیز ، روز به روز زیادتر می‌گردد و همان‌طور که افراط در خوردن ادویه ، عمر را کم می‌کند ، موسیقی دانان هم به همین دلیل عمرشان کوتاه است . عدم دور اندیشی و پیش‌بینی و لاابالی‌گری که در نسل جوان امروز دیده می‌شود ، دلیلی جز سوء تغذیه روحی و جسمی ندارد^{۳۰} .

۳۰ . تاثیر موسیقی بر روان و اعصاب ص ۲۶۵ تا ۲۶۷ .

ضعف اعصاب و اختلالات عصبی

... موسیقی یکی از عوامل بسیار حسّاس و مؤثر ، در ایجاد نوراستنی و ضعف اعصاب و اختلالات عصبی است . طبق تحقیقات پزشکی امروز و آزمایش‌هایی که متخصصان و روانشناسان روی اعصاب به عمل آورده‌اند ثابت شده که کوچکترین صدا (حتی صدای زنگ ساعت و سرفه افراد) روی اعصاب مؤثر بوده و تحریکاتی ایجاد می‌نماید ... برای آگاهی بیشتر نسبت به آثار صداها بر اعصاب به چند آزمایش علمی که توسط پزشکان دانشمند و متخصصین روان و اعصاب انجام شده است به اختصار اشاره می‌شود :

آزمایش علمی پروفیسور دکتر موسو ، روانشناس ایتالیایی

در یک بیمارستان ساکت و آرام در ایتالیا ، بیماری روی تخت خوابیده ، در حالی که جمجمه او برداشته شده و مغز او نمایان است . در کنار این بیمار دکتر موسو روانشناس و متخصص اعصاب نشسته و کاملاً به وضع بیمار دقیق شده است . همه جا ساکت و آرام است و ابداً کوچکترین صدایی نیست و تمام موجبات تولید صدا را مخصوصاً از این نقطه و اطراف آن دور کرده‌اند ، تا به هیچ وجه مانعی برای این آزمایش ایجاد نشود . در این هنگام با اشاره پروفیسور ، ساعت دیواری به کار افتاد و پس از چند ثانیه شروع به زنگ زدن نمود . در این موقع با نهایت تعجب دیده شد که

به طور ناگهانی موجی از خون به طرف مغز بیمار که در حال خواب است روان شد . پس از آن ، دستیار پروفیسور ، سرفه‌ای کرد و بار دیگر مشاهده شد که خون به طرف مغز بیمار هجوم آورد . در این جا آزمایش کوتاه ولی پرارزش و دقیق پروفیسور خاتمه یافت ، و معلوم شد که کوچکترین صداها را بیمار حتی در حال خواب نیز احساس کرده و تحت تأثیر آن قرار می‌گیرد . این آزمایش‌ها بعداً بر روی اشخاص متعددی که دارای هیچ‌گونه ناراحتی و بیماری نبودند در حال خواب و بیداری به عمل آمد و این نتیجه به دست آمد که : صداها هر چه باشند ، بر روی اعصاب تأثیر داشته و خواب و آرامش را از شخص می‌گیرد و او را همیشه در حال ناراحتی و کشیدگی اعصاب قرار می‌دهد .^{۳۱}

آزمایش علمی پروفیسور هالپرن^{۳۲}

اعصاب انسان بیش از حد تصوّر آماده برای از دست دادن تعادل هستند . به موجب آخرین تحقیقاتی که انستیتوی پزشکی دانشگاه اورشلیم به سرپرستی پروفیسور هالپرن انجام داده است ثابت شد که رنگ‌های آبی و سبز باعث تسکین اعصاب بوده . . . طبق نظریه کارشناسان و متخصصین اعصاب ، لطافت و نازکی اعصاب به اندازه‌ای است که نه تنها موسیقی و هرگونه سر و صدا روی سلسله اعصاب مؤثر است ، بلکه

^{۳۱} . موسیقی از نگاهی دیگر ص ۱۰۵ تا ۱۰۷ .

^{۳۲} . متخصص معروف روان و اعصاب .

حتی دیدن رنگ‌ها نیز بر روی اعصاب بیننده اثر محسوس دارد. اخیراً روانشناسان پی برده‌اند که بیشتر دردهای روزانه مثل سر درد، درد معده، عصبانیت، و بسیاری از دردهای دیگر، در نتیجه تأثیر صداها است و درمان این دردها فقط سکوت است و بس. . . . اثر صدا از الکل و توتون به مراتب شدیدتر است و در واقع بدن را بیشتر مسموم می‌نماید. اگرچه ما به این سموم عادت می‌کنیم ولی بدن در نتیجه همین مسمومیت، مستعداً ابتلا به بیماری‌ها خواهد شد. در تحقیق این پروفیسور مخصوصاً توصیه شده هیچ وقت در موقع غذا به موسیقی گوش داده نشود، زیرا موجب بروز دو مشکل می‌شود: اولاً اعصاب را خسته می‌کند، ثانیاً باعث بیماری می‌شود.^{۳۳}

تحقیقات کارشناسان شورای ملی پژوهش‌های کانادا

صدای موسیقی، هر قدر هم ضعیف باشد، آشفتگی فوق‌العاده شدیدی در کار مغز ایجاد می‌کند. صدای ملایم موسیقی حتی در موقع خواب، دشمن سلامت است. هرگز هنگام خواب رادیو را روشن نگذارید که حتی خیلی آهسته صدای موسیقی پخش کند. در کنار کسی که به خواب رفته است آهسته هم صحبت نکنید، از سکونت در خانه‌هایی که در نزدیکی ایستگاه قطار و عبور راه آهن قرار دارند خودداری کنید، زیرا سر و صدای خفیف هم برای کسانی که در خواب هستند فوق

^{۳۳}. موسیقی از نگاهی دیگر ص ۱۰۷ و ۱۰۸.

العاده خطرناک است ، این نتیجه آزمایش‌های دقیقی است که کارشناسان شورای ملی تحقیقات کانادا به عمل آورده‌اند . به عقیده این کارشناسان ، خطرناک‌ترین و بدترین عذاب برای کسی که به خواب رفته است صدای آهسته موسیقی است که از رادیو پخش می‌شود . آزمایش‌های این شورا نشان داده است که صدای موسیقی و لو هر قدر هم ضعیف باشد ، آشفتگی فوق‌العاده شدیدی در کار مغز ایجاد می‌کند^{۳۴} .

پروفسور آدلر

پروفسور آدلر استاد دانشگاه کلمبیا می‌نویسد : بهترین و دلکش‌ترین نواهای موسیقی ، شوم‌ترین آثار را روی سلسه اعصاب انسان می‌گذارد . مخصوصاً اگر هوا گرم باشد ، این تأثیر مخرب خیلی زیادتر می‌شود . موسیقی علاوه بر این که سلسله اعصاب ما را در اثر جلب دقت خارج از حد طبیعی ، سخت خسته می‌کند ، عمل ارتعاش صوتی که در موسیقی انجام می‌شود ، تولید تعرقی^{۳۵} خارج از حد طبیعی در پوست می‌نماید که بسیار زیاد است و ممکن است مبدأً امراض دیگری گردد^{۳۶} .

لوتر می‌گوید : . . . موسیقی در تخدیر اعصاب از مواد مخدر هم قوی‌تر است^{۳۷} .

^{۳۴} . موسیقی از نگاهی دیگر ص ۱۰۹ .

^{۳۵} . تعرق : عرق کردن .

^{۳۶} . موسیقی از نگاهی دیگر ص ۱۳۵ به نقل از مجله دیمانث ایلوستر D.ILLUSTRE چاپ پاریس ، شماره ۶۳۰ .

^{۳۷} . موسیقی از نگاهی دیگر ص ۱۳۹ .

بتَهون و بیان بیماری خود

بتَهون که از بزرگ‌ترین مشاهیر موسیقی است در نامه‌ای که به برادران خود کارول و یوهان نوشته و در وصیت نامه‌ای که به عنوان وصیت‌نامه هیلینگن شتات ضبط گردیده می‌نویسد: شما ای مردمانی که مرا دیوانه و تندخو دانسته، از اجتماع گریزان می‌خوانید، از این که نسبت به من بدبین هستید، بسیار دل‌گیر بوده و زجر می‌کشم. . . . من از شش سال پیش گرفتار بیماری سختی شده‌ام که به جای بهبودی روز به روز بدتر شده، در نتیجه روح آتشین من افسرده شده و می‌بایست از اجتماع کنار بکشم. . . . برای من رفت و آمد در مجامع همگانی و نشست و برخاست با دوستان و همه جور خوشی‌های دیگر ممنوع است. من باید مانند یک مطرود زندگی کنم، هر وقت به گروهی از شما بر می‌خورم، ناگهان ترس شدیدی مرا فرا می‌گیرد که مبادا مرا بشناسید، به راستی زندگی من پر از اندوه می‌باشد، من اکنون برای همیشه انتظار زمانی را می‌کشم که زندگی من به انتها رسد و رشته حیاتم پاره شود. . . .^{۳۸}

ریشاد واگنر و آرزوی مرگ

ریشاد واگنر که از مشاهیر بنام موسیقی است، در یکی از نامه‌های خود می‌نویسد: تندرست نیستم، دستگاه اعصابم از ضعف روز افزون مرا آسوده نمی‌گذارد، زندگی

^{۳۸}. موسیقی از نگاهی دیگر ص ۱۱۰ و ۱۱۱.

سراسر پندار آمیزم که از عمل کافی بی بهره است مرا به اندازه‌ای خسته می کند که جز با وقفه‌های طولانی نمی توانم کار کنم و بیشتر بر اثر رنجی دردناک و پایدار، کارم را قطع می کنم، خیلی تنها هستم، بیشتر دلم می خواهد بمیرم.^{۳۹}

لئونارد وارن و سگته مغزی

لئونارد وارن آوازه خوان مشهور آمریکایی در پرده اُپرا، همین که در روی صحنه ظاهر شد حالت بسیار طبیعی و آرام داشت... در ضمن اجرای این قسمت پس از آن که فریاد زد (oh gioia) آه، ای شادی، ناگهان در مقابل چشم‌های حیرت زده ۳۹۰۰ نفر تماشاچی، هیکل درشت و تنومند وی مانند یک مجسمه سنگی به رو، نقش بر زمین شد و بیست دقیقه بعد اعلام گردید که وی در اثر سگته مغزی بدرود زندگی گفته است.^{۴۰}

سر دردهای عصبی

پروفسور هنری اوگلدن^{۴۱}: دکتر آرنولد فریدمانی (پزشک بیمارستان نیویورک و رئیس کلینیک سر درد) با کمک دستگاه‌های الکترونی تعیین امواج مغز و تجربیاتی که طی مراجعه هزاران بیمار به دست آورده ثابت کرده است یکی از عوامل مهم خستگی‌های

^{۳۹}. موسیقی از نگاهی دیگر ص ۱۱۱ و ۱۱۲.

^{۴۰}. موسیقی از نگاهی دیگر قسمتی از مطالب ص ۱۲۳ و ۱۲۴.

^{۴۱}. استاد دانشگاه لویزیانا و روانشناس معروف.

روحي و فكري و سردردهای عصبی ، گوش دادن به موسیقی رادیو است ، مخصوصاً برای کسانی که به موسیقی آن دقت و توجه می کنند .^{۴۲}

دکتر عباس حاتم زاده

دکتر عباس حاتم زاده^{۴۳} : . . . من برای مطالعه در اداره امور بیمارستان‌ها به اروپا اعزام گردیده بودم ، در تمام مدت توقف خود در سرویس بیماری‌های روانی و اعصاب مهم‌ترین بیمارستان‌های فرانسه و انگلستان اثری از آلات موسیقی به عنوان درمان امراض روحی بیماران ندیدم و آن چه بیشتر مورد توجه استادان و پزشکان دانشمند بیماری‌های روانی و اعصاب قرار داشت ، همان معالجات دارویی مفید جدید بود که از نظر پیشرفت روز افزون علم پزشکی امروز مورد توجه تمام مقامات علمی دنیا می باشد . . . در این مسافرت طی مشاهداتی که در کشورهای خارج کردم ، صدای رادیو و موسیقی و انواع سر و صداها از نظر حفظ بهداشت روان و اعصاب و مصالح عمومی در اغلب کشورها بالنسبه ممنوع بوده و محدودیتی داشت به ویژه در بیمارستان‌ها و اطراف بیمارستان‌ها و مخصوصاً در بیمارستان‌های روانی و اعصاب . . .^{۴۴}

^{۴۲} . بهشت جوانان ص ۳۵۷ ، و برگرفته از موسیقی از نگاه دیگر ص ۱۴۰ .

^{۴۳} . مدیر بیمارستان‌های دانشکده پزشکی اصفهان .

^{۴۴} . تأثیر موسیقی بر اعصاب و روان ص ۲۷۲ و ۲۷۳ .

دکتر درچه‌ای

دکتر درچه‌ای^{۴۵}: ... در ممالک غربی که علم روان پزشکی و روان‌شناسی مدارج عالی خود را طی می‌نماید، ظاهراً به این نتیجه رسیده‌اند که موسیقی علاوه بر این که تأثیر فاحشی در بهبود بیماری‌های روانی ندارد، در پاره‌ای موارد نیز زیان‌آور می‌باشد.

و به همین دلیل در غالب بیمارستان‌های روانی ممالک غربی، اوقات بیکاری بیماران بیشتر صرف کارهای دستی از قبیل نقاشی، نجاری، خیاطی و حتی بعضی از کارهای دقیق‌تر و حسّاس‌تر که مستلزم صرف فکر و تعمق بیشتری است می‌شود.

و علاوه بر این که در بخش‌های مختلف بیمارستان‌های فوق‌الذکر اثری از موسیقی مشاهده نمی‌شود، به نظر می‌رسد جای خود را به مشغولیت‌های مختلف و مفید ذکر شده در بالا داده است. گرچه استثناءً بعضی اوقات در برخی از بخش‌های بیمارستان‌های روانی آن هم برای عده‌ی خاص از بیماران جلسات رقص همراه با آهنگ‌های نشاط‌آور موسیقی انجام می‌گیرد ولی حقیقتاً باید اعتراف کرد که مسلّم تاکنون نتیجه درمانی واضح از آن حاصل نشده است.

شاید سابقاً اثرات موسیقی در بیماری‌های روانی به علت عدم وجود معالجات دارویی

^{۴۵}. کارشناس بیماری‌های روانی و اعصاب از دانشگاه لوزان سوئیس

مؤثر و مفید جدید و خصوصاً پسیکوتراپی^{۴۶} که امروزه مقامی بس شامخ در معالجه بیماری‌های روانی احراز نموده است بوده و به مصداق الغریقُ یَتَشَبَثُ بِكُلِّ حَشِيشٍ^{۴۷} موسیقی نیز دست‌آویزی احتمالی برای تسکین آلام درونی بیماران محسوب می‌شده و در حقیقت آبی بوده است که در موارد خیلی نادر بر آتش انقلاب داخلی برخی از بیماران روانی به طور موقت پاشیده می‌شده است، ولی امروزه با پیشرفت روان‌پزشکی و روان‌شناسی و پیدایش داروهای مؤثر و مفید و خصوصاً پسیکوتراپی که امروزه از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین معالجات روانی به شمار می‌رود علاوه بر این که خطاً بطلان روی کلیه درمان‌های سابق کشیده است، موسیقی را نیز با این که در تمام جهان و خصوصاً ممالک غربی خیلی با اهمیت تلقی می‌کنند از برنامه معالجات روانی حذف نموده و اگر به نظر عده‌ای از علما و در مواردی نادر تأثیرات جزئی و موقتی داشته، در مقابل معالجات جدید پیشیزی ارزش نخواهد داشت...^{۴۸}

موسیقی و تشویش خاطر

هگل^{۴۹}: ذکر مسلمانان در معابد بی‌آلایش خود، فکر می‌آورد و دعای کلیسا با عربده

^{۴۶} . پسیکوتراپی: روان‌درمانی، معالجه امراض دماغی و روحی، معالجه آشفتگی‌های روانی به وسیله روان‌کاوی و بحث و تلقین و

اطمینان بخشیدن به بیمار یا با روش‌های فیزیکی مثل الکتروشوک . فرهنگ عمید ج ۱ ص ۴۷۱

^{۴۷} . کسی که در حال غرق شدن است به هر گیاه سستی چنگ می‌زند .

^{۴۸} . تأثیر موسیقی بر اعصاب و روان ص ۲۷۰ و ۲۷۱ .

^{۴۹} . فیلسوف مشهور آلمانی .

ناقوس و نقش و نگار در و دیوار ، تشویش خاطر و انصراف ناظر^{۵۰}.

ادامه مطلب در نشریه پیام دین با عنوان موسیقی جلد ۳

فهرست

۱۱	پنج دلیل از دکتر جزایری در ردّ موسیقی	۱	موسیقی عامل ضعف اراده و توجه غیر طبیعی
۱۴	ضعف اعصاب و اختلالات عصبی	۲	موسیقی عامل رکود فکر
۱۴	آزمایش علمی پرفسور دکتر موسو	۲	اثر موسیقی بر جنین
۱۵	آزمایش علمی پرفسور هالپرن	۲	جنگ‌های صدر اسلام
۱۶	تحقیقات کارشناسان شورای ملی پژوهش‌های کانادا	۴	موسیقی و راندمان کار
۱۷	پروفیسور آدلر	۵	موسیقی جاز
۱۸	پتهون و بیان بیماری خود	۶	دکتر آلکسیس کارل
۱۸	ریشاد واگنر و آرزوی مرگ	۷	تأثیرات شوم موسیقی از دیدگاه علامه جعفری
۱۹	لئونارد وارن و سکنه مغزی	۸	موسیقی‌های مجاز
۱۹	سردردهای عصبی	۸	ضعیف شدن بینایی
۲۰	دکتر عباس حاتم زاده	۹	اختلالات شنوایی
۲۱	دکتر درچه‌ای	۱۰	مرگ فرهنگ و تعلیم و تربیت
۲۲	موسیقی و تشویش خاطر	۱۰	موسیقی دنیای رؤیا و أحلام
		۱۱	اشتغال به موسیقی ، حماقت و نادانی

تذکر : منابع تفصیلی موسیقی ج ۲ در انتهای موسیقی ج ۸ ذکر گردیده است .

^{۵۰} . تأثیر موسیقی بر اعصاب و روان ص ۱۶۸ و ۱۶۹